

RAHVUSVÄHEMUSTE EMAKEELE AINEKAVA

I. ÕPPEKORRALDUSE ALUSED

1. Rahvusvähemusse kuuluvate õpilaste õpetuses järgitakse põhikooli õppekava, arvestades õpilaste tausta, nagu emakeel ja kultuur, Eestisse tulemise põhjus ja siin veedetud aeg.
2. Õpetusel on ka lisaeesmärgid. Õpetus peab toetama õpilase arenemist nii eesti keele- ja kultuuriühiskonna kui ka õpilase oma keele- ja kultuuriühiskonna aktiivseks ja võrdseks liikmeks.
3. Rahvusvähemustesse kuuluvatele vene õppekeelelega kooli õpilasele õpetatakse A-võõrkeelena eesti keelt, B-võõrkeelena inglise, saksa või prantsuse keelt ning soovi ja võimaluse korral valikainena emakeelt 2 tundi nädalas riiklikus õppekavas kooliastmeti näidatud määratlemata õppesisuga tundide arvel.
4. Eesti või vene keele ja õpilase emakeele õpetamise kõrval tuleb rahvusvähemusse kuuluvat õpilast toetada ka teistes õppeainetes, et õpilane saavutaks teiste õpilastega võrdse õpivalmiduse. Õpetuses tuleb arvestada õpilase varasemat õpinguteed ning kasvatus- ja õpetamispõhimõtteid.
5. Rahvusvähemusse kuuluvale õpilasele võib koostada individuaalse õppekava, et soodustada tema ühiskonda integreerumist.
6. Eesti koolisüsteemi, kooli tööpõhimõtteid ja õppekava, õppemeetodeid, õpitulemuste hindamise aluseid ja õpilase individuaalset õppekava tutvustatakse lastevanematele.
7. Kodu ja kooli koostöös arvestatakse pere kultuuritausta ja kogemusi kodumaa koolisüsteemiga. Õpetuses kasutatakse õpilase ja tema vanemate teadmisi oma keele- ja kultuuriirrkonna kommetest, keelest, kultuurist ja loodusest.

II. PÕHIKOOLI AINEKAVA ALUSPÕHIMÕTTED

1. Rahvusvähemuse emakeele õpetamisega toetatakse õpilase mõtlemise ja keelekasutuse, eneseväljendus- ja suhtlusoskuse arengut, sotsiaalsete suhete ja maailmapildi loomist ning isiksuse terviklikku arengut. Emakeeleõpetus eesti keele õpingute kõrval tugevdab õpilase identiteeti ning loob aluse mitmekultuurilisusele ja funktsionaalsele kakskeelsusele.
2. Emakeeleõpetuse ülesanne on äratada õpilastes huvi oma emakeele vastu, et nad kasutaksid ja arendaksid oma keeleoskust ka pärast põhihariduse omandamist ning austaksid oma keelt ja kultuuri. Emakeeleõpetusega soodustatakse õpilase võimalusi õppida võrdselt kõiki põhikooli õppeaineid.
3. Erinevate rahvusvähemuste emakeele ainekava koostamisel on aluseks konkreetse keele omapära, struktuur, kirjakeele arengutase ja kogu kultuuritaust. Emakeeletundides peab õpilasel avanema võimalus tutvuda oma keele- ja kultuurirühma eripära arvestavate kultuurinäidetega.
4. Emakeeleõpetuse eesmärgiseade arvestab õpilase vanust, varasemat õppimiskogemust, õpiharjumusi ning kodu ja keskkonna pakutavat tuge emakeele omandamisele. Õpetus lähtub õpilase keelelisest valmisolekust ja kultuurikogemusest. Õpperühmad koostatakse võimalikult võrdse tasemega õpilastest. Õpilasele pakutakse võimalust koolis emakeelt kuulda ja kõnelda. Eesmärgistatud emakeeleõpetust toetatakse kodu ja kooli koostöös.

5. Emakeele ainekavas kohandatakse võimaluste piires eesti keele kui võõrkeele ainekava sisu (teemad).
6. Õpetusega toetatakse teiste õppeainete sõnavara ja mõistete omandamist. Sisu erinevaid osi rõhutatakse vastavalt tundide arvule ja õpperühma suurusele, õpilaste keeleoskuse tasemele ja vanuselisele jagunemisele.

III. AINEKAVA

1. ÕPPE-EESMÄRGID

Põhikooli emakeeleõpetusega taotletakse, et õpilane

- kasutab emakeelele ja kultuurile iseloomulikku suhtlusviisi ning omandab tähtsamad kultuuris toimivad sotsiaalsed reeglid;
- kasutab emakeelt julgelt ja loovalt eri suhtlusolukordades nii koolis kui ka väljaspool kooli;
- tunneb oma emakeele lugemis- ja kirjutamistavasid;
- oskab mõtestatult lugeda;
- hindab ja töötleb nähtud, kuuldud, kogetud ja loetud infot;
- oskab kontrollida sõnavorme, õigekirjareegleid ja kirjakeele struktuuri;
- oskab laiendada oma sõnavara;
- arendab oma keeleteadlikkust;
- mõistab kakskeelsuse tähendust oma identiteedile;
- tunneb oma kultuuri, võrdleb seda teistega, näeb ühist ja erinevusi.

2. ÕPPESISU

Kõnearendus-, lugemis-, kuulamis- ja kirjutamisteemad

- Mina, perekond, kodu
- Elukeskkond, olme, igapäevaelu
- Kool, õppimine ja töö
- Vaba aeg, sõbrad, harrastused
- Keskkond, kodukoht
- Päritolumaa ja rahvuskultuur

Suhtlusoskus

- Kõnekeele harjutamine: fraasid, teabe küsimine ja andmine erinevates suhtlusolukordades koolis ja väljaspool kooli;
- rühmavestlused: oma kogemuste, mõtete ja tunnete vahendamine, küsimuste esitamine,
- kõnevoorude kasutamine, oma arvamuse põhjendamine, kaasvestlejate kuulamine;
- suulise esinemise kavandamine ja harjutamine;
- sõnumite koostamine ja esitamine erinevatele kuulajatele.

Lugemine ja kirjutamine

- Õppesisus kohandatakse eesti keele kui võõrkeele ainekava õppesisu (kõnearendus-, kuulamis-, lugemis- ja kirjutamisteemad; keeleteadmised), arvestades konkreetse keele ja kultuuri eripära.

- Omakeelset ilukirjandust käsitledes rõhutatakse suulist rahvapärimust, sest nii harjub õpilane väljendama loetu või kuuldu põhjal tekkinud mõtteid ja tundeid ning hindama nende tähendust endale.

Keeleteadmised

-

Kirjandus ja muu kultuur

- Õppesisus kohandatakse eesti keele kui võõrkeele ainekava õppesisu, arvestades konkreetse keele ja kultuuri eripära. Õpilane tutvub oma keele- ja kultuurirühmale iseloomulike tekstidega, kasutades neid õpingute edenedes oma kirjaliku või suulise loomingu aluse ja esitamise raamina.
- Õpilane tutvub oma päritolumaal kultuuritraditsioonidega (folkloor, rahvuslikud tähtpäevad, kombes, rahvarõivad, käsitöö, rahvustoidud jms)

3. ÕPITULEMUSED

Kõnelemine ja kuulamine

Õpilane

- oskab end igapäevases suhtluses sujuvalt ja arusaadavalt väljendada;
- oskab kuuldot loogilises järjekorras oma sõnadega ümber jutustada;
- suudab vestlust jälgida, oskab teisi kuulata ja vestlusest osa võtta;
- tunneb emakeeles vestlemise tähtsamaid sotsiaalseid reegleid, näiteks noorte ja täiskasvanute vestluse reegleid ja keelelise viisakuse vahendeid.

Lugemine ja kirjandus

Õpilane

- loeb emakeele eripära arvestades sujuvalt;
- oskab teha märkmeid jutustuse süžee, tegelaste, kirjeldatud toimumisaja ja -koha, keele ja peamõtete kohta;
- loeb ja mõistab eri tüüpi tarbetekste (nt avaldus, ametikiri, elulookirjeldus, õpikutekst, arvamus, uudis, intervjuu, tele- ja raadiotekst)
- oskab teha loetud tekstist kokkuvõtet;
- huvitub lugemisest; loeb emakeelset kirjandust ka vabal ajal;
- oskab otsida ja kasutada emakeelseid infoallikaid (nt sõnaraamatud jms).

Kirjutamine

Õpilane

- oskab emakeele eripära arvestades rakendada õigekeelsusreegleid;
- kirjutab arusaadavalt lugu, lihtsamat arutlust ja kirjeldust, arvestades oma kultuuri väljendustraditsioone;
- oskab kirjutamisel valida endale sobivaid keelevahendeid vastavalt suhtluseesmärgile;
- koostab erinevaid tarbe- ja meediatekste, arvestades oma kultuuri keelelise väljenduse traditsioone.

Keeleteadmised

Õpilane

- teab emakeele struktuuri üldiselt ja selle eripära;
- suudab võrrelda emakeele ja eesti või vene keele struktuurilisi erinevusi;
- eristab kirja- ja kõnekeelt;
- teab oma emakeele arengut ja keelkonda;
- huvitub emakeelest ja oma keeletaustast, püüab oma emakeeleoskust täiustada.

Kultuuri tundmine ja keeleidentiteet

Õpilane

- tunneb oma kultuuri kombeid ja traditsioone ning suudab neid teiste kultuuridega võrrelda;
- teab oma rahvuse ajaloo põhipunkte ja rahvuse asupaiku maailmas;
- tunneb võimaluste piires oma kultuuri ilukirjandus- ja muid kunstiteoseid, tähtsamaid kultuuritegelasi ning suulist rahvapärimust;
- mõistab emakeele tähtsust oma identiteedile, austab oma emakeelt ja kultuuri ning teisi keeli ja kultuure.

4. HINDAMINE

- Õpilasi hinnates tuleb arvestada, et õpilaste emakeeleoskus on erinev, olenevalt emakeelekeskkonnas viibimise ajast ja emakeeleõpetuse kestusest.
- Arvestada tuleb ka seda, et eri keelte eripära avaldab keele omandamisele erinevat mõju (nt kirjutamistava, mille õppimine võib mõne keele puhul võtta aastaid; kirja- ja kõnekeele erinevus, kirjakeele areng ja staatus; keele erinevad dialektid või stiilid).